

12. Tahir'i eli bağlı köşke getiriyorlar. Huzura çıkınca padişah diyor ki:

– Oğlum! Benim büyük yeminim var. Yeminimi bozamam. Kızım Zühre'den vazgeç. Seni padişah yapacağım. Hangi padişahın kızını dersen onu alacağım. Yalnız kızım Zühre'den vazgeç.

– Amca! Söz ile geçemem, saz ile geçersen, bilemiyorum, diyor.

Elinin kelepçelerini çözüyorlar. Sazı alıyor destine, koyuyor sinisinin üstüne. Katil amcasına ne diyor bakalım:

Elim bağlı divanına gelmişim

Divana bağışla beni sen emmi

Gözyaşıyla name yazmış yâr bana

Nameye bağışla beni sen emmi

Böyle deyince Ethem Şah:

– Vurun boynunu, diyor. Hâlâ Zühre'nin ismini ağzına alıyor. Ali Han Vezir ayağa kalkıyor.

– Ulan, katil şah! Lan, katil herif! Padişah nesline kılıç sallanmaz. Sen kim oluyorsun? Söyle sen oğlum.

Aldı bakalım Tahir ne dedi:

Derya kenarında yüksek adalar

Esen yeller yâr zülfünü zedeler

Bana gelsin yâre gelen gadalar

Bu parçadan halk hikâyelerinin genel özelliklerinden hangisine ulaşamaz?

- A) Nazım-nesir karışık bir şekilde oluşturulur.
 B) Genellikle aşk ve kahramanlık konuları işlenir.
 C) Söyleyeni belli olmayan anonim nitelikli metindir.
 D) Öyküleyici ve betimleyici anlatıma yer verilir.
 E) Çoğu hikâyeye "hâkim bakış açısı" ile anlatılır.

13. İslami Dönem Türk edebiyatının ilk ürünleri 11 ve 12. yüzyıllarda ortaya çıkar. İlk İslami eserlerin meydana getirildiği bu yüzyıllarda edebiyatın her alanında bir ikilik bulunmaktadır. Bu da, geçiş döneminin bir özelliğidir. ---

Bu parça aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülürse bilgi yanlışı meydana gelir?

- A) Bu dönem eserlerinden ilki, Karahanlı Devleti zamanında Hakaniye Türkçesi ile yazılmış olan Yusuf Has Hâcip'in Kutadgu Bilig'idir.
 B) Kâşgarlı Mahmut'un Divânü Lûgati't-Türkü de İslâmî devir Türk edebiyatının ilk ürünlerindedir.
 C) 11 ve 12. yüzyıllarda Kırgız Türkleri arasında oluşan, kısa zamanda geniş bir coğrafyaya yayılan Manas Destanı bu dönemin ürünlerindedir.
 D) Bu dönem eserleri arasında 12. yüzyılın başında Yüknekli Edip Ahmet'in kaleme aldığı Atabetü'l-Hakâyik'i da katmak gerekir.
 E) Bu dönemde 12. yüzyılda Orta Asya'da Ahmet Yesevî, dinî-tasavvufî halk şiirinin ilk güzel örneklerini vermiştir.

↳ Divanı Hikmet

Diğer şıkların hepsi geçiş dönemi eseriyken Manas Destanı değildir.

B
I
L
G
İ
S
A
R
M
A
L

14. Har-i miskin ider iken seyrân 9
Kaldı görüp sığırları hayran 9
- Ne yular derdi ne gam-ı pâlân b
Ne yük altında hasta vü nalan b
- Ki biriz bunlarında hilkatte c
Elde ayakta şekli ü surette c

Bunların başlarında tac neden
Bize bu fakr ü ihtiyâç neden

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım şekli mesnevidir.
 B) Fabl özelliği göstermektedir.
 C) Anlatmaya dayalı özellikler içermektedir.
 D) Halk anlatısı özelliği göstermektedir.
 E) Eleştirel yönü ağır basmaktadır.

Esek, sığır → fabl özelliği
gösterir.

Mesnevi → a

b
b
c
c

Eseğin sığırla aynı
yaratılıştayız ama
Bizlerin başında tac
bize ise fakirlik ve ihtiyâç
neden, diğer.

↳ Eleştirel yönü

15. Ermeni bir kadın, köyden birine burada bir altın beşik bulunduğunu ancak onu çıkarmak isterlerse şu yolu takip etmeleri gerektiğini söyler: "Burayı eşeceksiniz, karşınıza önce bir sal çıkacak. Onun altından kırmızı toprak vardır, daha sonra ikinci sal çıkacak. Onun altında ise beyaz toprak vardır. Beşik üçüncü salın altındadır. Yalnız dikkat edin buranın bir bekçisi vardır." Köylüler orayı kazmaya başlarlar. Önce birinci salı bulurlar. Bu masa büyüklüğünde bir taşır. Altındaki kırmızı toprak çıkarıldıktan sonra ikinci sal bulunur. Altındaki beyaz toprak çok serttir. Onu eşerler karşılına bir ejderha çıkar. Ve onlara saldırır. Orayı beklediği söylenen ejderha bölgeye kimseyi yaklaştırmaz.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Metnin türü efsanedir.
 B) Bir masalın düğüm bölümünden alınmıştır.
 C) Söyleyeni belli değildir yani anonimdir.
 D) Olağanüstü özellikler ile dinleyicilerin ilgisini çekmektedir.
 E) Bir ölçüde de olsa da inandırıcılık özelliği vardır.

BİLGE
SARAR
MALL
Düz kafiye

16. Çözülme zülfüne ey dil-rübâ dil bağlayanlardan
Kaçınma âteş-i aşkınla bağrın dağlayanlardan
Düşer mi ictinâb etmek seninçün ağlayanlardan
Sirişk-i çeşmimin bak farkı var mı çağlayanlardan
- b
b
b
a

reker
serk

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır. ✓
 B) Nazım biçimi şarkıdır.
 C) Bestelenmek için yazılmış bir türküdür.
 D) Konusu aşk, sevgili, ayrılık, içki ve eğlencedir. ✓
 E) Düz kafiye örgüsüyle kafiyelenmiştir.

17. Çukurova bayramlığın giyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken
Şubat ayı kış yelini kovarken
Cennet dense sana yakışır dağlar
- Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım şekli koşmadır.
B) Pastoral şiir özellikleri göstermektedir.
C) Edebi sanatlarla yer verilmiştir. → kişileştirme
D) Tam kafiye ve redif kullanılmıştır. berzetme
E) Düz kafiye örgüsüyle kafiyelenmiştir.

11'li hece ölçüsü
Kazma

18. Herkes uyumadan önce her gece o gün başından geçen olayları bir sıradan geçirerek hangilerinin yanı sıra olduğunu düşünseydi kim bilir dünya ne kadar daha güzel, daha yaşanabilir bir yer olurdu.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi fiilimsi değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sıfat fiil Zarf fiil

19. Aşağıdakilerden hangisinde Türk destanlarının tarihsel oluşumu doğru olarak sıralanmıştır?

- A) Göktürk – Saka – Uygur – Hun
B) Hun – Göktürk – Uygur – Saka
C) Saka – Hun – Göktürk – Uygur
D) Uygur – Hun – Saka – Göktürk
E) Göktürk – Uygur – Hun – Saka

BİL Gİ
SARAR
M L

ol-an belirme-dik-i
sıfat fiil
Adlaşmış sıfat fiil
isim fiil

20. Gözden irak olan gönülden de irak olmaya başladı. Karanlığında hiçbir güneş belirmediği için içine işleyen korkunç soğukta yitip gitti.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden fazla sıfat-fiil kullanılmıştır.
B) Bir fiilimsi eki isme gelmiştir.
C) Sıfat-fiil ekini alan bir sözcük adlaşmış sıfat olarak kullanılmıştır.
D) Bir tane isim-fiil kullanılmıştır.
E) Bir tane bağ-fiil kullanılmıştır.

Cevap

düşün-se-y-di, Ek fiil
Söz kipi

21. Aşağıdaki dizelerin hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?

- A) İnsanlar yüzyıllar yılı evler yaptılar
İrili ufaklı, birbirinden farklı
- B) Evlerin içi devir devir değişti
Evlerin dışı pencere, duvar.
- C) Ufukta dalları kızıl bir orman
Bürüyor yolların üstünü duman
- D) Çocuklar, büyük adam yerine evlerin kiminde:
Çocukları işe koştu kalabalık aileler.
- E) Ne hoştur kırlarda yazın uyumak
Bulutlar ufukta beyaz bir yumak

A, yüzyıllar yılı,
B- evlerin için } isim
C- yolların üstü } tamlaması
D- evlerin kimi }

Cevap → E

23. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içerisinde verilen kavramla uyuşmamaktadır?

- A) Türk destanlarında, Türk'ün zafer ve savaş simgesi olarak belirtilmiştir. (Ağaç)
- B) Türk destanlarında, anne karnını ve sığınağı temsil eder. (Mağara)
- C) Türk destanlarında, millî birlik ve bütünlüğü, halkın mutluluğunu ve devletin idealini temsil eder. (Yada taşı)
- D) Destan kahramanlarının hareket tarzlarının tayinini ve gelecekteki olaylardan haberdar olmalarını sağlayan bir motiftir. (Rüya)
- E) Türk destanlarında, kahramanların etrafındaki gücü temsil eder. (Kırklar)

→ Savaşın simgesi kurttur,

22. İnşallah işlerim yoluna girsin, benim de başımı sokacak küçücük bir evim olsun, kendim için bir reçel dolabı

I II
yapacağım. Hacı Kalfa'nın evindeki gibi, raflarımı

III
oymalı uçurtma kâğıtlarıyla süsleyeceğim; bu raflara

IV
yakutlar, kehribarlar, sedefler gibi parlayacak renk renk kavanozlar dizeceğim.

V

Bu parçada numaralanmış bölümlerin hangileri sıfat tamlamasıdır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

B
İ
L
G
İ
S
A
R
M
A

→ belirtisiz İT

→ belirtili İT

→ belirtisiz İT

Diğerleri Sıfat Tamlaması

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlamasının arasına diğerlerinden farklı türde bir sözcük girmiştir?

- A) Eski günlerimin eski rüyasına tamamıyla kendimi terk etmiştim.
- B) Fakat hüznüm gibi neşemin de kararı yok, içim içime sığmıyor.
- C) Mahmut Usta'nın yıkık dükkanı benim için bir sığınak olmuştu.
- D) Çocuğun onarılacak elbiselerini sabah terziye bırakacağım.
- E) Boyacı Hakkı evin eskimiş kapılarını yeni alınmış gibi yapmış.

B → neşemin de kararı
beğenmiş.
Diğer şıklarındaki tamlamalarda araya sıfat girmiş.

25. I. Kendinden emin ve huzurlu olmak insanı güçlü kılar.
- II. Ölüler yaşayanlardan daha çok çiçek alır çünkü pişmanlık minnetten daha güçlüdür.
- III. Dünyada yaşanan kötülükleri düşün, bunları sen yaşamadığın için hâline şükret.
- IV. İstekler, düşünceler, pişmanlıklar, hayal kırıklıkları içinde paralanıyorum.
- V. Ah bir başımı alıp gidebilsem deli edecek bu insanlar bizi.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde birden fazla fiilimsi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

III. yaşanan - sıfat
yaşamadığın - fiil

26. (I) "Kimseler beni anlamıyor." deyip işin içinden çıkıyorum. (II) Aklımdan çıkaramadım bu sözü. (III) Biliyorum, saçma, gene de içinde gerçek payı yok değil. (IV) Kendimi öylesine didikliyorum ki başkalarından beni rahatlatacak, yatıştırarak güler yüz, tatlı bir çift söz bekliyorum. (V) Bana dişe dokunur bir öğüt verecek, öbür yandan da benim gerçek yüzümü kavrayacak birini özleyorum.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede belirtili isim tamlaması vardır.
- B) II. cümlede sıfat tamlaması vardır.
- C) III. cümlede hem isim hem de sıfat tamlaması vardır.
- D) IV. cümlede bir isim birden fazla sıfat almıştır.
- E) V. cümlede isim tamlamasının arasına sıfat girmiştir.

A- işin içi → belirtili
B- bu söz → sıfat tamlaması
D → tatlı bir çift söz
sıfat isim
E- benim gerçek yüzüm
sıfat isim tamlaması
Cevap: C

27. Neden bütün insanların gerçek benliklerini gizlemek için bu kadar uğraştıklarını söyleyebilir misin (I) Neden ben başkalarının yanında sürekli olduğumdan başka türlü davranıyorum (II) neden kendim gibi olamıyorum (III) Neden herkes birbirine bu kadar az güveniyor (IV) Biliyorum, bunun bir sebebi olmalı ama bazen insanın hiçbir yerde, en önemlisi de kendisine çok yakın olan insanlar arasında bile kendini güvende hissedememesi neyle açıklanabilir (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti konmalıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

II. virgül
diğerleri soru işareti

28. Şiirden düzyazıya nasıl geçilmiştir? Bu konuda da türlü varsayımlar öne sürülmüştür. En yaygını şudur: İlkel toplum düzeninden kopma, yavaş yavaş doğadan ayrılma bireyciliğin belirmesine ve işbölümünün doğmasına yol açmıştır. Öte yandan değişim esasına dayanan bir alışveriş düzeni oluşmuştur. Bu oluşum ortak bir yaratı olan şiiri de etkilemiş, onun toprağında yeni türler yeşermeye başlamıştır.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

iş bölümü
ayrı

29. (I) Nasıl yazdığımı bende açıkça bilmiyorum, dersen şaşmayın. (II) Yemek yerken ya da yolda giderken bir mısra geliverir, galiba Valéry'nin yukarıdan inen dizesi gibi birşey. (III) Bakarsınız, o zamana kadar karanlık gördüğünüz bir dünya birden bire aydınlanmış. (IV) Artık o dize kılavuzunuz olur, yazacağınız şiiri, konusunu, biçimini, boyunu bosunu, hepsini o belirler. (V) Ve o şiir bitinceye kadar siz işgal altın da bir memleket gibisinizdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

I- ben de
II- bir şey
III- birdenbire
IV- altında

30. İnsan () yaşadığı yerlerde beraber bulunduğu insanlara görünmez ince tellerle bağlanmış () ayrılık vaktinde bu bağlar gerilmeye () kopan keman telleri gibi acı sesler çıkarmaya başlar () her birinin gönlünden kopup ayrılması, bir ayrı sızı uyandırmış.

Bu parçada parantezle () belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) () (;) (;) (;) B) (;) (;) (;) (;) C) () () () ()
D) (;) (;) (;) (;) E) () (;) (;) (;)

Eş görevli
(;)

Sıralı cümle
(;)